

POSUDEK OPONENTA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

NÁZEV: Psychologické aspekty osvojování cizího jazyka: jazyková úzkostlivost u zahraničních studentů v České republice

AUTORKA: Katarina Grujičić

OPONENT: PhDr. Hana Sotáková

Posuzovaná bakalářská práce se zabývá tématem jazykové úzkostlivosti z cizího jazyka. Jedná se o originální téma, které není v našem prostředí často zpracovávané, nicméně v mezinárodním rozměru je řešené už od konce sedmdesátých let minulého století. Autorka prostudovala velké množství především zahraničních zdrojů, aby toto v České republice nové téma představila a ukotvila.

Co se týká formální stránky, nelze přejít fakt, že na jazykové úrovni práce je patrné, že studentka není rodilou mluvčí v českém jazyce. Vyskytují se zde občasné formulační neobratnosti, které ovlivňují plynulost čtení, někdy je třeba větu přečíst opakovaně, aby čtenář pochopil smysl. Na druhou stranu se zde prakticky nevyskytují gramatické chyby a autorka se snaží držet vysokou jazykovou úroveň, což hodnotím kladně.

Práce je založena na empirickém výzkumu, tudíž je členěna na část teoretickou a část empirickou. V teoretické části je čtenář seznamován s vymezením a kategorizací úzkosti. Zde mám určité výhrady k používání pojmu "debilitující úzkost". Ač je mi jasné, že studentka čerpala z jiných zdrojů (zřejmě Polónyová, 2014), jde o převzetí anglického termínu, který se v češtině nepoužívá, bylo by tedy dobré najít odpovídající český název či překlad a termín více vysvětlit.

Dále se dostáváme přímo k různým teoriím týkajícím se jazykové úzkosti. Autorka zde prokazuje cit pro práci s literárními zdroji, neomezuje se pouze na výčet teorií, ale úspěšně se snaží o kritickou analýzu zdrojů. To se potvrzuje i v rámci oddílu věnovanému nástroji (FLCAS), který využívala ve své výzkumné studii. Je zde popsán samotný nástroj, ale zároveň je diskutována i kritika metody a její omezení. Celá teoretická část je zakončena stručným shrnutím teoretického pozadí práce.

Empirická část je postavena na výzkumném šetření mezi zahraničními studenty (s výjimkou slovenských studentů) českých vysokých škol, kteří získali certifikátu úrovně B2 podle Společného evropského referenčního rámce pro jazyky (str. 38), tedy jsou schopni v češtině studovat a komunikovat. Data byla získávána pomocí dotazníkového šetření (přístupné online) a dotazník

obsahoval, kromě demografických dat, již zmíněnou škálu FLCAS zaměřenou na jazykovou úzkostnost a gramaticko-lexikální test z českého jazyka pro ověření jazykové úrovně probandů. Získaná data pak byla podrobena korelačním analýzám a analýzám rozptylu v souladu s hypotézami, které si autorka stanovila. Ve svém posudku nebudu detailně reflektovat jednotlivé výstupy, jelikož z jejich analýzy a nakonec i autorčiny reflexe v diskusi vyplývá, že výsledky, ke kterým došla, mají značně omezenou platnost. Souvisí to například s tím, že jazykový test, který byl prováděn online, umožňoval studentům své odpovědi kontrolovat, nebyl časově limitován, tudíž výsledky mohou být značně zkreslené. Z výsledků je tedy možné vycházet především ze vztahu zjištěné úzkostlivosti a sebehodnocení vlastního jazykového výkonu, což ovšem bylo v minulosti kritizováno. Domnívám se, že studentka limity studie dobře zná, což ukazuje i v diskusi. Z mého pohledu je důležité provedení studie, zde je vidět zodpovědný přístup, nadprůměrná znalost statistického zpracování dat a odpovídající analytické schopnosti při interpretaci dat.

Celkově hodnotím práci jako zdařilou a doporučuji ji k obhajobě.

Jaký je názor studentky na vztah mezi osobnostními charakteristikami jedince a jeho jazykovou úzkostlivostí? Bylo by podle jejího názoru přínosné do dotazníku zařadit otázky sledující osobnostní rysy respondentů?

Dne 10. 5. 2016

PhDr. Hana Sotáková